Numer 82.
Numer 82

DZIENNIK URZĘDOWY

WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

w Warszawie dnia 28 Stycznia 1818 Roku.

Boni civis est, nosse instituta et leges civitatis, iisque obtemperare.

Nro 30,969. Wydział Oświecenia

KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Przesłaną przy Reskrypcie Kommissyi Rządowéy Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego z dnia 7go Października r. b. Nro 4169 Instrukcyą, wskazuiącą zasady Delegowanym do spisu maiątków Duchownych, według których wyciągać maią intratę z funduszów gospodarczo-rolniczych, w dniu dzisieyszym Kommissarzom Obwodowym kommunikowała, z stosownym do postępowania w téy czynności zarządzeniem. Dla bliższego iednak rzeczy wyiaśnienia, ażeby w czasie dostrzeżonéy niedokładności, osoby do spisu funduszów kościelnych upoważnione niewiadomością wymawiać się niemogły, Kommissya Woiewódzka postanowiła powyżéy wspomnioną Instrukcyą w Dzienniku Woiewódzkim zamieścić: polecaiąc Wóytom i Burmistrzom ażeby Proboszczów i Przełożonych wszelkich Instytutów Duchownych, przynależnie o tym zarządzeniu zawiadomili, i że się tak stało, przed Kommissarzami Obwodowemi udowodnili.

w Warszawie dnia 23 Października 1817 roku.

PREZES

R. Rembieliński.

Filipecki, Sekr: Jen:

KOMMISSYA RZĄDOWA
WYZNAŃ RELIGIYNYCH i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Instrukcya wskazuiąca zasady, podług których Delegowani Kommissarze do spisu maiątku Duchownych, wyciągać maią intratę z funduszów gospodarskich.

Kommissarze Delegowani ziechawszy na mieysce do robienia spisu *beneficiow*, złożyć sobie każą wizytę ostatnią, konsygnacyą Rządową funduszu (ieżeli była robiona) i mappę (ieżeli były grunta rozmierzane) a z tych iako też i zeznania Duchownego posiadaiącego beneficium, albo iego zastępcy, lub ieżeli fundusz iest oddalony od beneficium do ktorego należy; z samego zeznania zarządzaiącego nim, uformuią krótki i ten fundusz wyiaśniaiący protokuł, w którym następuiące szczegóły obięte bydź powinny.

1mo. Nazwisko funduszu i beneficium do którego należy.

2do. Realność należąca do tego funduszu

a) Jeżeli iest wieś lub folwark oddzielny, ile w nim iest gruntu obsiewanego we wszystkich trzech polach.

Uwaga, Obszerność ta gruntu ma bydź zapisana podług rozmiaru, ieżeli były grunta rozmierzone: ieżeli niemasz mappy, ma bydź rachowana na korce Warszawskie wysiewu; gdyby zaś wysiewu, trzech letnich regestrow niebyło, trzymaiący fundusz ma zeznać obszerność wszystkich trzech pol na morgi Chełmińskie, lub na wysiew korcy Warszawskich, przy 2ch znawcach gospodarstwa do tego wezwanych.

b) Jakiego gatunku iest grunt? lub ieżeli wszystek nie iest iednakowy, ile morgów do każdego gatunku należy.

Uwaga. W tym mieyscu maią Delegowani przeczytać zarządzaiącemu funduszem, i znawcom gospodarstwa wezwanym, następuiące przepisy i dokładnie ich z niemi obeznać

Grunta maią bydź dzielone na następuiące gatunki.

Do pierwszego gatunku gruntu, należy ziemia czarna pulchna, iako powszechnie za naylepszą pszenną uważaią.

Do drugiego rola pszenna ale dla iłowatych i gliniastych części pracowitsza w uprawie i w płonie często zawodząca.

Do trzeciego rola żytnia przednia, a na którey na pierwszym tylko nawozie, pszenica się udaie.

Do czwartego rola pod żyto dobra, pod pszennicę nigdy niezdatna, maiąca więcey ziemi tęgiéy iak piasku.

Do piątego rola więcey piasku iak tęgiey ziemi zawieraiąca, na którey iare iednak zboże się zasiewa.

Do ostatniego gatunku gruntu, należą piaski które tylko co trzeci rok lub szósty żytem się obsiewać mogą, a pod iarzynę niezdatne.

Podług téy klassyfikacyi, ma posiadaiący fundusz lub nim zarządzaiący, podaną obszerność gruntów na gatunki, ieżeli nie są iednakowe podzielić, a znawcy podług wiadomości swoiéy rzetelność podania i rozgatunkowania poświadczyć. Gdyby zeznania znawców z podaniem niebyły zgodne; Delegowani więcéy znawców przyzwą, lub sami grunta obeyrzą i podług słuszności rzecz rozstrzygną, zapisuiąc iednak sprzeczność te w protokuł.

Daley w protokule wyiaśniaiącym, będzie wyszczególnioną:

c) Ile iest morgów łąk
   1. Gruntowych na spławach
   2 Gruntowych średnich
   3. Gruntowych podłych
   4. Błotnistych lepszych
   5. Błotnistych podłych

d) Ile pastewników odrębnych na pole nie używanych
   Morgów, tych ile iest:
   1. Gatunku czyli żyźnieyszych
   2. ditto średnich
   3. ditto podłych

e) Jaka pańszczyzna, iak wiele co rok wynosi dni sprzężaynych i ile pieszych

f) Jeżeli iest młyn ile rocznie z niego podług kontraktu dochodu

g) Czy iest propinacya, iaki wyszynk w roku piwa dubeltowego i prostego, na beczki 27 garcowe? i ile garcy wódki.

h) Czy są iakie czynsze od włościan w pieniądzach, lub naturalnych produktach, i czy są lasy? czy iest iaka z nich intrata, czy tylko służy do potrzeby. Czy ma fundusz wolny wrąb w cudzych lasach i czy ten tylko na używaniu odwołać się mogącym polega, czy też na dowodach niezaprzeczonych oparty

k) Czy są stawy, ieziora, iaka z rybołowstwa intrata, i iaki wysoki domowy użytek bydź może cenony.

l) Jaki inwentarz gruntowy to iest: własny, wieczny funduszu? ile koni, wołów, krów, owiec, trzody, pniów pszczół.

m) Jeżeli oprócz wioski lub folwarku oddzielnego, są grunta z obcemi gruntami pomieszane, te maią bydź podług rozgatunkowania powyżéy zrobionego, również iak łąki i pastwiska wyszczególnione.

3. Jeżeli w Mieście należą iakie domy do funduszu, które wynaięciem czynią intratę, ile ta rocznie czyni.

4. Jakie dziesięciny wytyczne do funduszu należą, i czy w naturze w ostatnich latach były oddawane, czy opłacane i po wiele.

5. Jakie dziesięciny pieniężne, czy przez prawne kompozyty, czy przez używalność, i od iakiego czasu ta używalność opłacania pieniężnéy ilości bez robienia układów.

6. Jakie kapitały pewne do funduszu należące, gdzie lokowane, i iaki od nich procent płacony.

7. Jakie kapitały niepewne, dla czego odmówiony należny procent i od iakiego czasu.

8. Jakie podług złożonych kwitów opłaca fundusz podatki, ofiary, podymnego z dymów dworskich, *subsidium charitativum*, i opłaty liwerunkowe.

9. Czy daie fundusz z gruntów swoich komu dziesięcin.

Po ukończeniu i podpisaniu sporządzonego tym sposobem protokułu wyiaśniaiącego, przystąpią Delegowani Kommissarze do wynalezienia rocznego dochodu funduszu, i trzymaiąc się porządku protokułu wyiaśniaiącego, spiszą szczegółowy wykaz intraty iak następuie:

ad b) Z gruntów oddzielnéy wsi czy folwarku obrachuią intratę z gruntu 1go zł: 12 gr: 7, z każdego morga Chełmińskiego lub z korca Warszawskiego.

z gruntu 2go	— — — —	zł: 10	gr: 8
ditto 3go	— — — — —	8	— —
ditto 4go	— — — — —	4	— 15
ditto 5go	— — — — —	2	— 15

Ostatni gatunek gruntów to iest: pola 3 letnie i 6 letnie zostawią i dołączą do pastwiska i razem intratę oznaczą.

ad c) Z łąk zapiszą intratę z morga Chełmińskiego:

z 1go gatunku	— — — — —	zł: 14
z 2go ditto	— — — — — —	10
z 3go ditto	— — — — — —	7
z 4go ditto	— — — — — —	3
z 5go ditto	— — — — — —	2

Uwaga. Na potrzebę gruntową siano ani łąka nie potrąca się, ponieważ w obrachowanym dochodzie z morgu gruntu expens cała na utrzymanie sprzężaiu i bydła iako i inne bieżące gospodarskie wydatki, są iuż odtrącone.

ad d) Z Pastewników i pol 6 letnich i 3 letnich zapiszą Delegowani intratę.

Z Gruntu 1 to iest żyżnieyszych z Morgu po zło: 1 gr: 15 z Srzedniego po zło: 1, z podłego po gro: 15,

Z Gruntow porozrucanych i z obcemi pomieszanych w których Gospodarstwo ani tak dokładne ani tak korzystne, iak w oddzielnych wioskach lub folwarkach bydź może, zapiszą Delegowani dochod:

z 1.	Gatunku gruntu z morga lub korca		zło:	11 gr:	7:
z 2.	dito	— — dito	— — —	9 —	8.
z 3.	dito	— — dito	— — —	7 —	—
z 4:	dito	— — dito	— — —	4 —	—
z 5:	dito	— — dito	— — —	2 —	—

Z łąk i pastwisk dochód taki iak w oddzielnych folwarkach będzie zapisany.

ad e) Z Pańszczyzny zapisze dochód, rachuiąc dzień sprzężayny po zło: 1, dzień pieszy gr: 15, samo się rozumie że dnie za pobierane kopczyznę odrabiane, iako z gruntu iuż do dochodu obrachowanego płacone, na intratę niepowinny bydź rachowane.

ad f) Z opłaty Kontraktowey młyna potrącą ½ na utrzymanie młyna, grobel, i upustów, a ½ na dochód porachuią i mlewo wolne ocenią i zapiszą.

ad g) Z Propinacyi od każdey beczki po garcy 27 piwa dubeltowego w roku wychodzącego porachuią po zło: 4 gr: 16: od beczki piwa ordynaryinego po zło: 2 gr: 8, od garca wódki po zło: 1 gr: 2.

ad h) Czynsze w naturalnych produktach podług mieyscowey srzedniey ceny do dochodu zaciągną:

ad i) Jeżeli stawy i ieziora czynią intratę, ta podług regestrów 6 letnich srzedniey ceny, lub podług podań Possessora (gdy regestrów niemasz) poświadczonych przez wiadomych znawców ma bydź zapisana.

ad k) Jnwentarz gruntowy, to iest własny funduszu nie Possessora, obrachuią na pieniądze ceniąc konia po zł: 108, wołu po zł: 108 krowę po zł: 72 iałowizne w proporcyi podług lat, za każdy rok zł: 18 rachuiąc owce sztukę po zło: 8, Trzodę sztukę po zło: 12, Pszczoł pień po zło: 10 i od zebranego kapitału po zło: 5 od 100 zapiszą, gdyż pożytek z utrzymywania na gruncie inwentarza iuż w dochód gruntowy iest w rachowany.

Takowym sposobem wyciągnąwszy Delegowani z całego gospodarstwa funduszowego intratę i w ogół zebrawszy w Tabelli podług przesłanego Schematu w rubryce dochodu z gospodarstwa umieszczą, a 16 procentu z ogułu tego dochodu na utrzymywanie zabudowań gospodarskich na Składki ogniowe i wydatki nie przewidzialne w rubryce wydatkow gospodarskich dołączą, umieszczaiąc ten obrachunek w protokule wyciągania intraty.

ad 3. 4. 5. 6. W Wyciąganiu intraty z domów naymowych w Miastach z dziesięcin wytycznych, pieniężnych i kapitałów pewnych postępować będą delegowani podług wskazanych w poprzedzaiącey instrukcyi dla nich prawideł.

ad 9. Jeżeli fundusze Duchowne daią komu z gruntów swoich dziesięcinę, z intraty tych gruntów z których ią daią ma bydź zaraz iedna dziesiąta część potrącona w protokule wyciągowym intraty. Ukonczywszy całe działanie wynalezienia dochodu funduszu, przystąpią do obrachowania wydatków. W Schemacie spisowym umieszczone są troiakie wydatki: Gospodarskie, Kościelne i Publiczne. Gospodarskich żadnych innych przyimować ani rachować nie będą, oprócz 16 do 100 wyżey wzmiankowanych, gdyż bieżące gospodarskie expensa, odtrącone iuż są w wyrachowanym dochodzie z morga.

Kościelne wydatki w następuiącym sposobie przyimować będą.

a) Na Wino, Bieliznę kościelną Apparaty i swiatło w Kościołach parafialnych, naywięcey po zło: 150

b) Na Organistę i niższych sług Kościelnych naywięcey zło: 200

c) Na Wikaryusza tam tylko potrącać będą zło: 800 gdzie iest erekcya Wikaryusza a fundusz iego z Proboszczowskim połączony. Tudziesz gdzie są dwa połączone kościoły i gdzie wielkość Parafii przenosi liczbę 2000 dusz. Publiczne ciężary Kommissarze Delegowani obrachuią podług złożonych sobie kwitów to iest: ofiary

Podymnego odtrącaiąc dymy włościan. Subsidium Charitativum. Opłaty Liwerunkowe i inne ciężary publiczne.

6. Wszelkie przepisy dawnieyszą Instrukcyą objęte, względem różnych potrzebnych wiadomości wyszczególnienia iako to: Stanu Gospodarstwa, wielkości Parafii, odległość wsi od kościoła, Stanu Szpitala, szkołek i. t. d. zachowuią się.

w Warszawie dnia 7 Października 1817 roku.

Minister Prezyduiący (podpisano) *S. Potocki.*

Sekretarz Generalny (podpisano) *Głuszyński.*

Nro 38,625. Wydział Oświecenia.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Odwołuiąc się do dawniéy wydanych zaleceń Kommissarzom, aby rozpoczęty spis maiątków Duchownych, stosownie do przepisów, w oznaczonym czasie do skutku doprowadzonym został; powtarza niniéyszém zalecenie, aby Kommissarze iak naymocnieyszego dołożyli starania, aby ukończenie téy czynności w iak naykrotszym iak tylko bydź może nastąpiło czasie.

Ponieważ na dokładności tego dzieła wiele zależy, przeto gdy Kommissarz Obwodu, z czynności Kommissarzy Delegowanych, o zdatności każdego z osobna mógł się dotąd upewnić ma do téy czynności używać szczególniéy tych, o których gorliwości oraz i zdatności dostatecznie iest przekonanym. Prześle Kommissarz Obwodu Kommissyi Woiewódzkiéy iak nayśpieszniéy swą opinią o każdym z osobna Kommissarzu Delegowanym do téy czynności w iego Obwodzie.

Dla spiesznego ukończenia téy czynności, Kommissya Woiewódzka na mocy Reskryptu Kommissyi Rządowéy Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 Grudnia r. b. Nro 5,111 następuiącą przeseła dodatkową Instrukcyą, która Delegowanym służyć ma za prawidło w dalszym postępowaniu.

1. Za ukończeniem spisu tego lub innego maiątku Duchownego, prześle go natychmiast Kommissarz Obwodu Kommissyi choćby też w iednym tylko exemplarzu, a ten gdy Kommissya Rządowa roztrząśnie, i zostanie Delegowanym zwrócony z poprawkami i uwagami, w tedy służyć iuż za stałą zasadę do kończenia téy czynności może.

2. Odtąd Kommissarze Delegowani do spisu, nie będą się iuż trudnić robieniem układów o dziesięciny, a to dla uniknienia spóźnienia, iakieby przez takowe zatrudnienie sprawić mogło w ukończeniu spisu kwest: i wystawiłoby fundusz spisowy na prętkie wyczerpanie.

3. Dla przyśpieszenia ukończenia spisu w mowie będącego, Kommissya Woiewódzka stosownie do rozrządzenia wyż w spomnionym Reskryptem Kommissyi Rządowéy wydanego, następuiącą w Instrukcyi pierwszéy, co się tycze sposobu obrachowania dochodów z dziesięcin wytycznych, stosownie do zasad iakie do robienia układów o też dziesięciny są przepisane, zaprowadza zmianę; to iest: aby Delegowani do spisu kwest: ilość dochodu z dziesięcin wytycznych układom na przyszłość podlegaiących tak była zapisaną „*iak Beneficyant poda że mu teraz czyni*" lecz dla te-

go ma bydź dodana rubryka z napisem „*Dochód tèmczasowy z dziesięcin wytycznych*" w któréy to umyślnéy rubryce podany dotychczasowy dochód z dziesięcin zapisany, z czasem gdy układ zrobi się, stosownie do niego w rubryce ogólnéy ostatecznie zamieszczonym zostanie.

4. Uzupełniaiąc Instrukcyą z dnia 23 Października r z. Nro 30,969 Kommissya Woiewódzka dodaie przepis sposobu ciągnienia intraty z lasów iak następuie:

a) Wolny wrąb służący funduszowi, chociaż będzie w protokóle wyiaśniaiącym wymieniony, intrata iednak z tego tytułu nie będzie wcale zapisana.

b) Gdzie fundusz duchowny ma las własny, ten, po wyiaśnieniu iego rozległości, albo z mappy złożonéy, lub zeznania Beneficyanta i znawców ma bydź rachowanym na intratę iak następuie:

Dębiny, Buczyny morg Magdeburgski	zł: 1,	gr: 2.
Jesioniny i Wiąziny —	—	— 1,	— 14.
Brzeziny i Olszyny —	—	—	— 25.
Lipiny, Osiciny i Topoliny	—	— 1,	— 8,
Sośniny na gruncie lepszym	—	— 1,	— 3,
dito dito podleyszym	—	—	— 18,

Gdzie las nad rzeką spławną, lub gdzie drzewo popłaca, powyższa cena połową się powiększa, gdy zaś las nietylko że nie iest nad spławną rzeką, ale nawet niemasz na drzewo odbytu, cena ta o poł mnieyszą się rachuie. Części lasu wycięte i bardzo zniszczone, wcale się do intraty nierachuią.

Lubo w Instrukcyi z dnia 7 Października Nro 4,169 pod ad 2um powiedziano, że ma bydź rozciągłość wszystkich trzech pol rachowana do intraty: pomyłka iednak w nadesłanym iednym spisie popełniona, iż część ⅓ pola na ugór odcięta i do intraty nierachowana, powodem iest ostrzeżenia ninieyszym punktem; że ustanowienie wskazanych zasad do wyprowadzenia intraty z zbioru zboża i wychowu bydła, ogólna trzechletniego dochodu ilość, podzieloną została na całkowitą liczbę morgów wszystkich pól, nie potrzeba więc w rachowaniu intraty z morgów odtrącać ugorów, ale wskazaną dochodu ilość, do wszystkich pól w iedno wziętych średnio proporcyonalnie stosować.

Kommissya Woiewódzka przesełaiąc Kommissarzowi Obwodu ninieyszą dodatkową Instrukcyą do ciągłego działania, wzywa go aby pierwsze każdéy Delegacyi spisy iakie bydź mogą ukończone, natychmiast Kommissyi Woiewódzkiéy były przesłane.

w Warszawie dnia 29 Grudnia 1817 roku.

VICE PREZES
Piwnicki

Filipecki, Sekr: Jen: